

Богдан Чупринка: ПРАВДА ПРО БОРОТЬБУ УПА ГОРДО ПРОЛУНАЛА В РОСІЇ

Останнім часом, після осінніх подій 2004 року в Україні, в Росії зріс інтерес до повстанського руху 40-50-х років ХХ сторіччя. З екранів телевізорів російські громадяни спостерігали художні фільми і документальні передачі, що знайомлять людей з «бандерівцями». Правда, основне завдання авторів цих проектів полягало в дискредитації національно-визвольного опору українського народу.

Тому у мешканця міста Мурманська, українця за національністю, школяра і члена Союзу української молоді Мурмана Малухи Данила виникло бажання зайнятися дослідницькою роботою по вивченню українського партизанського руху. Основною метою для нього стало розвінчання міфів, закладених радянською пропагандою і надання дійсної історії про борців за українську незалежність.

На основі аналізу величезної кількості наукової літератури (як української, так і російської) і джерел, Данило вивів основні положення, що руйнують помилкову концепцію про УПА як бандитів і колабораціоністів.

Перший його виступ з темою «Формування і становлення Української повстанської армії: проблема колабораціонізму» відбулося 30 листопада 2005 року на осінній конференції в Мурманському політехнічному ліцеї (прирівняної до міської). Оскільки вчителі оцінювали не політичні переконання, а якість і актуальність роботи, Данило зустрів доброзичливе відношення і увагу до його доповіді. Ставили питання виключно по роботі, з метою глибше познайомитися з діяльністю і історією УПА. По завершенню конференції подякували за участь і нагородили першим місцем, яке відкрило шлях на обласну і всеросійську конференції.

Наступним етапом в його науковій діяльності стала участь в Мурманській обласній конференції «Майбутнє Півночі». Під час підготовки до виступу доповідач оформив інформаційний стенд з портретом генерала-хорунжого УПА Романа Шухевича, наданого главою Національно-культурної автономії українців області, Мурманська Н. Р. Литвиненко-Орлової, фотокартками інших діячів ОУН-УПА, українським державним прапором і декількома пропагандистськими плакатами Ніла Хасевича. На жаль, це не допомогло для досягнення перемоги, оскільки в перевіряючу комісію входили люди з комуністичними поглядами, для яких неприйнятно визнання українських повстанців героями України. Ставили питання загального характеру: «Якій країні належала територія України? Чи не можна було «бандерівцям» вирішити проблеми з більшовиками мирним шляхом? Навіщо вони (повстанці) боролися за незалежність, якщо східна Україна цього не хотіла?» При відповіді на поставлені питання, «судді» всіляко намагалися переконати Данила в безглузді і злочинності боротьби українського визвольного руху. Підсумок виявився

плачевним – тему назвали неактуальною, а в роботі «немає нічого нового». Таким чином, наукову роботу Данила позбавили призового місця. Зате переможцем стала доповідь одного учасника, де він захоплювався перемогою у Великій вітчизняній війні і підкреслював її значущість для Росії. Мабуть ця тема менш досліджена в російській історіографії, чим «повстанська тематика». Варто узяти у увагу, що в пострадянській Росії існує тільки одна наукова праця, що стосується УПА – книга Олександра Гогуня «Проти Сталіна і Гітлера. Українські повстанці».

Врахувавши уроки попередньої конференції, Данило Малуха і його науковий керівник Малуха Микола стали ґрунтовніше готуватися до всеросійської конференції в місті Обнінську «Юність. Наука. Культура», що проходила з 30 березня по 2 квітня 2006 року. Для цього ближче познайомилися з українськими істориками повстанського руху. Краще вивчили документи, представлені в «Літописі УПА». Для оформлення стенду на конференції Данило, окрім українського повісив повстанський червоно-чорний прапор, надрукував нові екземпляри праць Ніла Хасевича, портрет Є. Коновальця і С. Бандери. Представили ряд книг, що стосуються історії ОУН-УПА: Олег Баган «Націоналізм і націоналістичний рух» Петро Мірчук „Степан Бандера. Символ революційної безкомпромісовости”, С. Бандера „З невичерпного джерела”, з серії „Герої УПА” „Сотенний Бурлака”, Олег Полянський „Армія нескореннях”, Юрій Борець „ОУН і УПА в боротьбі за Українську Державу”, Літопис УПА і багато інших. Так само виставили як експонати, даровані Молодіжним націоналістичним конгресом, повстанські гроші, значки, поштові марки і російськомовна газета «Терен», що знайомить людей з правдивою історією ОУН-УПА. Для поліпшення якості виступу Данило продемонстрував комісії, зроблений їм відео ролик, присвячений УПА. Мабуть росіяни ще не звикли слухати правду. Висновки, зроблені Данилом про те, що ОУН-УПА існувало для боротьби за незалежну Україну, повстанці воювали проти всіх, хто робив замах на незалежність їх Батьківщини, борців УПА не можна назвати зрадниками свого народу, УПА внесла великий внесок у розвиток рідної країни, викликали до нього ворожий настрій з боку журі і інших учасників.

Йому почали ставити питання, які не завжди були по темі доповіді: Як відносилися «уніати» до «бандерівців»? Значить чеченців, як і «бандерівців» теж можна назвати героями? Коли з'явилося слово «українець» і «націоналізм»? Якщо «бандерівці» були героями те, що радянські війська були ворогами? Навіщо ОУН співробітничали із загарбниками-німцями? Яке населення за національною ознакою було в Харкові? Після обговорення журі підсумувало: «Питання в роботі поставлене різко, доповідь несе приховану пропаганду і антиросійський характер». І «побажали» Данилові з такою темою виступати не в Росії, а «десь в Львові». Зрозуміло, що виступаючий не одержав призового місця, однак, навіть тези його доповіді не надрукували в науковій збірці, що виходить за підсумками конференції, куди, до речі, увійшли тези тих хлоп'ят, які не приїхали на конференцію. Данило спочатку припускав яку реакцію

викличе його позиція, тому не засмутився таким плачевним результатом, оскільки бачив своєю основною метою донесення правди мешканцям Росії про національно-визвольну боротьбу українців.

Богдан Чупринка